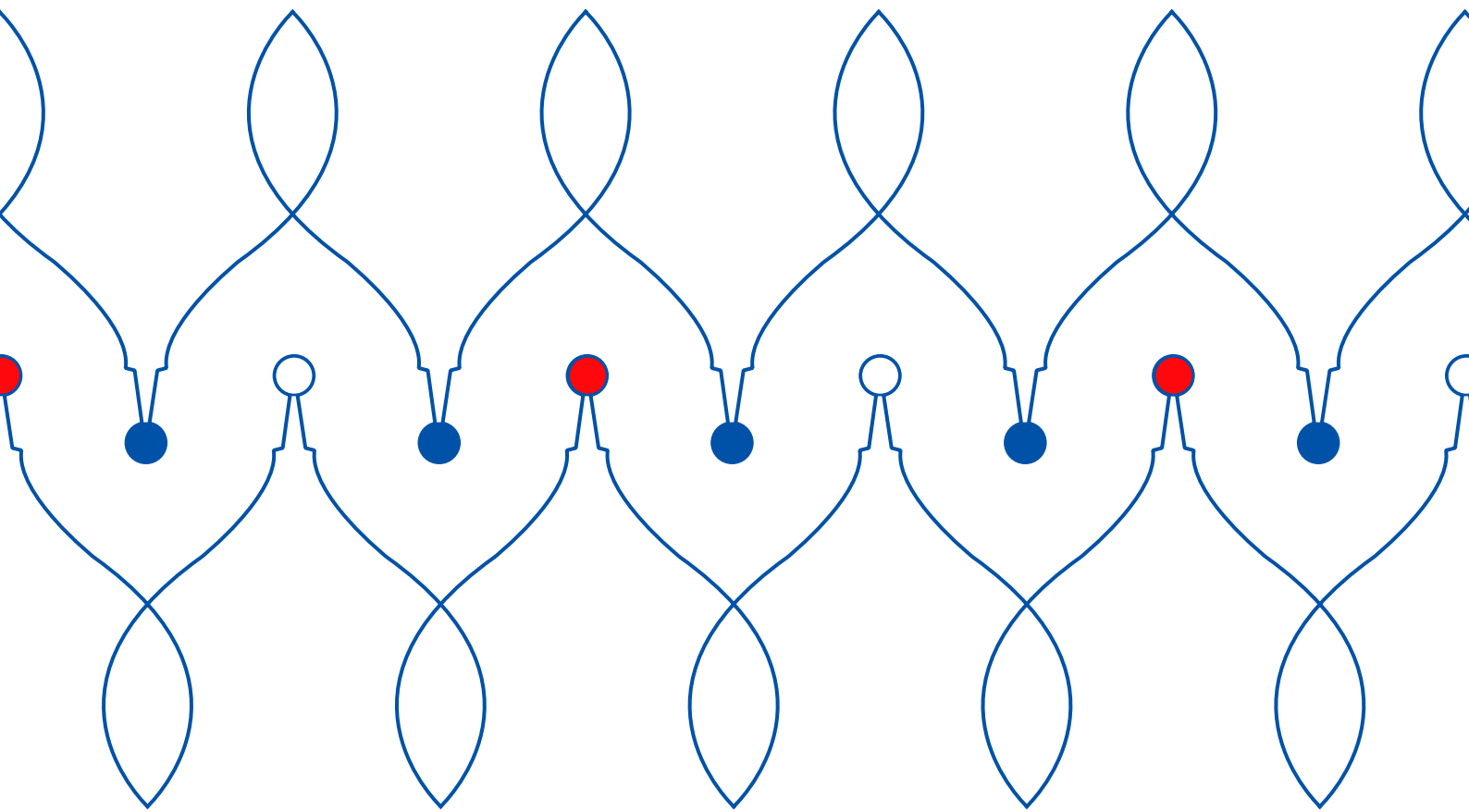

DANIEL MATHISEN

Sverigedemokraternas flirt med Putin

– en sammanställning
av partiets hållning till Ryssland

Sverigedemokraternas flirt med Putin
– en sammanställning av partiets hållning till Ryssland

Rapporten är utgiven av Arena Opinion i samarbete med LO
© Arena Opinion, LO 2022
Grafisk form Charlotta Rahm

FÖRORD

Våren 2022. Ryska stridsvagnar rullar in över den ukrainska gränsen och inleder en av de allvarligaste konflikterna i Europas moderna historia. Kriget markerar fortsättningen på Rysslands annektering av Krim 2014. Den humanitära katastrofen är omedelbar. Samtidigt, runt om i Europa, vrider och vänder högerpopulistiska och främlingsfientliga partier på sig för att greppa den nya verkligheten. Inte minst Sverigedemokraterna.

Daniel Mathisen,
frilansjournalist, skribent.
Foto: Mattias Vepsä.

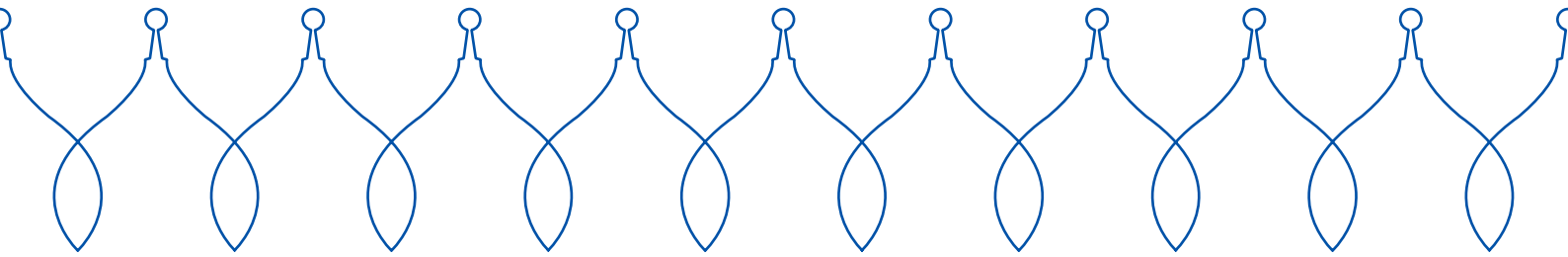
SD har länge dragit nytta av Kremles propagandatentakler i både traditionella och sociala medier. Den ryska regimens desinformation är tacksamt bränsle för partiets verklighetsbild och går inte sällan hand i hand med sverigedemokratiska talepunkter. Men efter Rysslands brutala krig i Ukraina går det inte längre att komma undan flirtarna med Kreml. Att inte kunna välja mellan demokratiska eller auktoritära ledare håller helt enkelt inte.

För Sverigedemokraterna är det tydligt att förhållandet till den auktoritära regimen i öst är allt annat än enkelt. Genom åren har folkvalda företrädare ofta röstat för ryska intressen i Europaparlamentet. Personer ur partiledningen har gladeligen medverkat i statsägda ryska medier, SD-politiker runt om i Sverige har hyllat både Putin personligen och den ryska samhällsutvecklingen.

»Sverigedemokraternas flirt med Putin – en sammanställning av partiets hållning till Ryssland« är inte en heltäckande förteckning över partiets förhållande till Putins regim. Snarare fungerar den som en serie av ögonblicksbilder som tecknar partiets kletiga och komplicerade förhållande till ryska intressen. När bitarna fogas till en helhet framträder bilden av ett parti som inte är som andra. Synen på Ryssland blottar en grumlig demokratisyn och en motsägelsefull och farlig säkerhetspolitisk linje.

Kelandet med Putin kan inte viftas undan eller skyllas på enskilda personers ställningstaganden. Skulden faller på partiets högsta politiska ledning. Nu, när allt ställs på sin spets, är det viktigare än någonsin att granska Sverigedemokraternas hållning – och ställa partiets företrädare till svars.

Daniel Mathisen

Så har Sverigedemokraterna slirat om Ryssland

När Jimmie Åkesson intervjuas i SVT:s »30 minuter« den 16 februari 2022¹ ombeds han välja mellan Rysslands president Vladimir Putin och USA:s president Joe Biden. Svaret blir hängande i luften, sedan svarar han: »Jag skulle inte vilja ha någon av dem som premiärminister eller statsminister i Sverige«. Bara några dagar senare inleder Ryssland invasionen av Ukraina.

Det är ingen engångshändelse. Sverigedemokraternas företrädare, inte minst Jimmie Åkesson själv, har gång på gång vacklat när det gäller att välja mellan demokratiska och auktoritära ledare. Även inför riksdagsvalet 2018, i samband med SVT:s slutdebatt², vägrar Jimmie Åkesson ta ställning mellan Frankrikes president Emmanuel Macron och Vladimir Putin.

Att Jimmie Åkesson slirar på formuleringarna när det handlar om Ryssland är ingen tillfällighet, inget som sker i stundens hetta. I stället belyser det partiets komplicerade förhållande till Putins regim. Fram till januari 2022 står det på Sverigedemokraternas hemsida att partiet »vill att Sverige ska respektera balansen mellan stormakterna«. Men efter en riksdagsdebatt³ där Annie Lööf riktar kritik mot formuleringen och partiets svajiga hållning till Putin försvinner texten från hemsidan.

» Fram till januari 2022 står det på Sverigedemokraternas hemsida att partiet »vill att Sverige ska respektera balansen mellan stormakterna«.

1 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Bj2Wbw/jimmie-akesson-vagnar-valja-mellan-putin-och-biden>

2 <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/har-vagnar-akesson-valja-mellan-macron-eller-putin>

3 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/34QOa0/sd-raderade-kritiserad-text-om-ryssland-undfallande>

Medverkat i Kremlstyrda mediekkanaler

Till skillnad från andra politiska företrädare i Sverige har Sverigedemokraterna ofta valt att medverka⁴ i det ryska propagandamaskineriets kanaler.

2017 intervjuas riksdagsledamöterna Martin Kinnunen och Markus Wiechel, under en konferens med den Putinallierade syriska regimen, i den statsägda ryska nyhetskanalen Sputnik⁵. Vinkeln är att västvärldens sanktioner mot Syrien är orättvisa. I mars 2022 beslutar EU att stänga ner Sputnik och RT, en annan statsägd rysk nyhetskanal, då de sprider desinformation och ses som en förlängning av den ryska regimen.

Även Kent Ekeröth, tidigare riksdagsledamot, och Pontus Andersson, riksdagsledamot och ledamot i justitieutskottet, har medverkat i Kremlstyrda mediekkanaler som RT och Sputnik. Att SD väljer den ryska regimen kanaler markerar överlappande intressen: både Ryssland och Sverigedemokraterna tjänar på att utmåla ett Sverige som faller sönder av migration och kulturell urholkning.

Röstat för ryska intressen

Sverigedemokraternas otydlighet gentemot Kreml har inte minst varit tydlig i Europaparlamentet. 2014 röstar SD:s europaparlamentariker emot ett samarbetsavtal⁶ som ska knyta Ukraina närmare EU. Partiet har gång på gång röstat för ryska intressen⁷. När Europaparlamentet röstar om ett akut stödpaket till Ukraina den 14 februari 2022⁸ väljer SD:s ledamöter – Peter Lundgren, Jessica Stegrud och Charlie Weimers – att lägga ner rösterna.

När *Svenska Dagbladet (SvD)* år 2015 gör en kartläggning⁹ av hur partiets europaparlamentariker agerat utkristalliseras en Rysslandsvänlig linje. I merparten av de frågor som handlar om hur EU ska förhålla

4 https://tobiashubINETTE.wordpress.com/2022/02/24/om-svenskarna-som-har-deltagit-i-putins-mediala-propagandaapparat-och-bade-de-som-gor-det-hogst-frivilligt-las-sdarna-och-de-som-lik-t-mig-sjalv-har-gjort-det-hogst-ofrivilligt/?fbclid=IwAR1ifYO63dtr0LZZS97nWvddx2w_xZblOZOlvxpDd6IZiT9xHO7xgcYnybY

5 <https://expo.se/2022/02/nationalismen-tvingar-sd-i-det-ryska-hornet>

6 <https://sverigesradio.se/artikel/5966963>

7 <https://eublogg.wordpress.com/2015/01/03/eubloggens-rysslandsindex-visar-vattendelare-mellan-eu-kritiska-partier/>

8 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/66vn08/europaparlamentet-alla-utom-sd-rostade-for-ukraina-stod>

9 <https://www.svd.se/a/e7202670-80f9-3d13-bd90-4c858b8f2b32/sd-medger-problematisk-hallning-till-ryssland>

sig till Putins regim har SD röstat mer eller mindre på samma sätt som brittiska Ukip och franska Nationella fronten. Partiets ledamöter har exempelvis röstat emot ett forskningssamarbete med Ukraina och mot ett fördömande av Rysslands förbud mot människorättsorganisationer i landet.

Mattias Karlsson, som då är partiets gruppleddare i riksdagen, förklarar i en intervju för *SvD*, med hänvisning till hur partiets ledamöter röstat när det gäller samarbetsavtal, att beteendet är »problematiskt« men att SD i grunden »ser skeptiskt på EU:s planer på östutvidgning«.

När EU-parlamentet i juni 2015 ska besluta om ett förslag för att öka transparensen för ryskt finansiellt stöd till europeiska partier reser sig SD:s ledamöter, liksom den högerextrema gruppen i sin helhet, för att protestera¹⁰.

» På hemmaplan utmålar sig partiet som försvarsvänner, i EU går partiet direkt emot svenska intressen och agerar för att stärka Putins Ryssland.

Sverigedemokraternas politik i Bryssel får *SvD*:s ledarskribent Per Gudmundson¹¹ att kalla partiets representanter för »nyttiga idioter«: »Hur som helst spelar SD dubbelt. På hemmaplan utmålar sig partiet som försvarsvänner, i EU går partiet direkt emot svenska intressen och agerar för att stärka Putins Ryssland«, skriver han.

Kopplingar till ryska affärsintressen

2016 avslöjar *Aftonbladet*¹² att ett svenskt bolag med täta kopplingar till den ryska regimen vunnit miljardkontrakt i Ryssland. Bolagets vd Carl Meurling har vid flera tillfällen haft kontakt med SD-företrädare – bland annat Martin Kinnunen, partisekreterare Richard Jomshof, Mattias Karlsson och Jimmie Åkesson – om att finansiera partiets mediebolag.

2016 rullas även historien om pseudonymen »Egor Putilov«¹³ upp. Efter en serie avslöjanden framkommer det att personen bakom det fingerade namnet under flera års tid medverkat i några av Sveriges största tidningar och mediekanalet, både som intervjuad och skribent.

10 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/J1Lnom/sds-agerande-i-eu-beskrivs-som-fasansfullt>

11 <https://www.svd.se/a/cbc87f16-c39e-3e90-8b7c-cb1b386a9f67/ar-sd-putins-nyttiga-idioter>

12 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/A2X1Jn/svensk-affarsman-med-sd-kopplingar-fick-miljardkontrakt-i-ryssland>

13 <https://sverigesradio.se/artikel/6522899>

Dessutom har han, under ett annat namn, jobbat som handläggare på Migrationsverket. I själva verket är personen anställd som politisk sekreterare på SD:s partikansli. Personens agerande och kontakter med ryska affärsintressen beskrivs som en allvarlig säkerhetsrisk.

Samma år stängs Dick Abrahamsson, politisk sekreterare och Kent Ekeroths medarbetare, av från tjänsten eftersom det framkommit att han spridit rysk propaganda¹⁴. Abrahamsson har bland annat publicerat texter på Facebook där han kallat Vladimir Putin »en man att buga för« och beskrivit nyhetskanalen RT som »de enda som beskriver verkligheten«.

Berömt Putins politiska ledarskap

Under hösten 2017 åker Pavel Gamov, sverigedemokratisk riksdagsledamot, på en bjudresa till Ryssland för att observera det ryska regionvalet. Utöver Gamov är även Chang Frick, SD-märkt journalist, med på resan. När Gamov kommenterar valet hittar han ingenting att anmärka på. I stället uttrycker han hur imponerad han är över den demokratiska processen i landet och hur smidigt tekniken tycks fungera.¹⁵ Pavel Gamov utsluts så småningom ur Sverigedemokraterna och blir politisk vilde.

2017 avslöjar tidskriften *Expo*¹⁶ att David Bergqvist, SD:s förstanamn i Nacka kommun, lyckönskat den ryska regimen på sociala medier. Bergqvist har bland annat skrivit att »det ligger i Putins intresse att SD får inflytande« och under flera års tid berömt Putins politiska ledarskap. 2013 skriver han exempelvis: »Jag väddar till dig: kom hit och avsätt vår landsförrädare till statsminister [sic] och återställ ordningen i ditt arma västliga broderland.«

Den 28 mars 2022 framkommer det, efter en granskning av tidskriften *Expo*¹⁷, att Roger Richthoff, sverigedemokratisk riksdagsledamot och ledamot i försvarsutskottet, delat ett videoklipp som hyllar och tackar Ryssland för invasionen av Ukraina. Klippet, som pusslar samman antisemitiska konspirationsteorier med rena lögner, väcker så pass stark kritik att han lämnar partiet och blir politisk vilde.

14 <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/m-manar-till-vaksamhet-om-putilov>

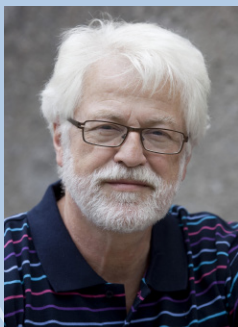
15 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/RLAIO/sd-topp-kritiseras-for-bjudresa-till-ryssland>

16 <https://expo.se/2017/03/lokal-sd-topp-vaedjar-putin-kom-hit-och-avsatt-var-landsfoerrada-re-till-statsminister>

17 <https://expo.se/2022/03/sd-ledamot-i-forsvarsutskottet-sprider-film-som-tackar-ryssland-for-invasionen>

»Rysslands kritik mot väst tilltalar Sverigedemokraterna«

Anders Sannerstedt, docent
Statsvetenskapliga
institutionen,
Lunds universitet.
Foto: Mikael Risedal

Sverigedemokraternas krumbukter och tvära kast när det gäller Ryssland följer ett mönster. Enligt Anders Sannerstedt, docent i statsvetenskap vid Lunds universitet, kan partiets uttalanden och förhållningssätt spåras till både ideologi och strategi.

Som sammanställningen visar har sverigedemokratiska företrädare talat sig varma om Vladimir Putins Ryssland, intervjuats i ryska propagandakanaler och röstat emot skärpta sanktioner i Europaparlamentet. Enligt Anders Sannerstedt, som forskar om partiets politiska utveckling, hänger det ihop med synen på flykting- och migrationspolitiken.

– Det har funnits aktiva som haft en positiv syn på Ryssland, lite på samma sätt som man varit positiv till utvecklingen i Ungern. I dag har Sverigedemokraterna, åtminstone officiellt, lämnat det där. Men incidenten med riksdagsledamoten Roger Richthoff, som spridit rysk propaganda och desinformation till stöd för Putin, tyder på att det finns kvar, förklarar Anders Sannerstedt.

Sedan invasionen som inleddes under februari 2022, fortsättningen på annekteringen av Krim 2014, har Sverigedemokraterna varit angelägna om att inte uppfattas som Putinvänliga. Det som inte passar in tvättas bort. Anders Sannerstedt menar att det handlar om en form av politisk opportunism.

– Det går liksom inte att ha en positiv syn på Ryssland efter invasionen av Ukraina – det vore politiskt självmord. Nu sluter SD i stället upp bakom både kritiken mot Ryssland och en förändrad säkerhetspolitisk linje när det gäller Nato.

Sverigedemokraternas benägenhet att upprepa rysk propaganda handlar till stor del om idégemenskap. Propagandan från Kreml går ofta hand i hand med sverigedemokratiska utspel och budskap.

» Rysslands propaganda sammanfaller ofta med SD:s utspel. Då har SD-företrädare gärna blåst upp Kremls antiväst-propaganda och deltagit i statsägda nyhetskanaler.

– Det är för överdrivet att säga att SD varit direkt proryskt. Däremot har det funnits sådana tankegångar inom partiet. Delvis hänger det samman med partiets historiskt negativa syn på EU-samarbetet. Man har tjänat på att ryska mediekkanaler förstärkt SD:s budskap om exempelvis invandring, säger Anders Sannerstedt.

– Rysslands propaganda sammanfaller ofta med SD:s utspel. Då har SD-företrädare gärna blåst upp Kremls antiväst-propaganda och deltagit i statsägda nyhetskanaler.

Sverigedemokraternas snabba vändning om Ryssland är inte första gången partiet bytt ståndpunkt. Enligt Anders Sannerstedt beror det på att partiet inser att vissa åsikter helt enkelt inte går hem hos väljarna.

– Att Jimmie Åkesson snabbt föll in i ledet och höll med om att Sverige skulle ta emot ukrainska flyktingar var ett sätt att följa opinionen. Det har vi sett förut, inte minst när det gäller EU. SD var tidigare betydligt mer negativa till EU, men efter haveriet med brexit i Storbritannien har de delarna tonats ned, säger han och fortsätter:

– Ett annat exempel är abortfrågan, där Jimmie Åkesson under lång tid drev att taket för abort skulle sänkas. Men eftersom det hade noll gehör hos väljarna släppte partiet kravet. Positionsförflyttningarna motiveras av röstmaximering. Det har så klart ett inslag av opportunist, att ändra uppfattning och kommunikation när det passar partiet.

Sverigedemokraternas otydlighet när det gäller Ryssland och Vladimir Putin har väckt frågor om partiets trovärdighet när det gäller försvars- och säkerhetspolitiken. Ingår SD som ett parlamentariskt underlag i en kommande högerregering ställs det på sin spets, enligt Anders Sannerstedt.

– Diskussionen om det går att lita på SD när det gäller säkerhetspolitiken har förts under många år. Tidigare har partiet inte varit med i försvarsöverläggningar. Men om man blir ett stödparti till en M-regering får SD med all sannolikhet så kallade insynsposter i regeringen. Det har diskuterats om det skulle vara ett problem med tanke på partiets hantering av Ryssland.

» Även om partiet officiellt är tydliga med invasionen av Ukraina och Rysslands skuld finns det uppenbarligen enskilda företrädare och medarbetare som fortfarande sympatiserar med den ryska regimen.

– I dag är det omöjligt att veta. Även om partiet officiellt är tydliga med invasionen av Ukraina och Rysslands skuld finns det uppenbarligen enskilda företrädare och medarbetare som fortfarande sympatiserar med den ryska regimen.

I slutändan går det inte att komma undan att Sverigedemokraternas brokiga historia när det gäller Ryssland sticker ut. Hur ledande företrädare uttalat sig, agerat och röstat i politiskt valda församlingar saknar motsvarighet inom andra partier. Anders Sannerstedt kopplar agerandet till SD:s högerpopulistiska profil.

– Rysslands kritik mot Europa och väst har helt enkelt tilltalat SD. Dessutom har partiets ryggmärgsreflex, att gå emot andra mainstreampartier, gjort den ryska propagandan mer attraktiv för partiets företrädare.

